

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De consurrectione nobilissima, quæ dicitur mystica, & ignota. Cap. XXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

non duntaxat habitatus, ideo gloriosam lucem essentia diuina sine similitudinibus capere non valet. Omnes autem similitudines, quas intellectus recipere potest, à diuina perfectione infinite sine mensura deficiunt: & idcirco Deum in hac vita imperfectè cognoscere cogitur, clamans cum Tobia: *Quale mihi gaudium erit, qui in tenebris sedeo, & lucem cali non video?* Cui Angelus: *Forti, inquit, animo esto, in proximo est ut cureris.* Interim verò ingeminare potest illud sponsæ, dicens: *Sub umbra illius quem desiderabam sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo.* Dum scilicet Spiritus sanctus virtutem attrahit amatiuam in puritatem amoris, ac Filius amorem deducit in claritatem intellectus, ut discat non solum gustare, sed & videre. Sicque feliciter intellectus, & affectus simul coambulant, vsque ad nouissimum intellectus: dehinc inflammatum affectum Pater celestis suscipit, & suffollit vsque in ipsam nuditatem cogitationis. Vbi lux quædam intellectualis effulget, quam nec sensus, nec ratio, nec natura, nec consideratio capere valet, quia claritas immensa lucis illius reuerberat & caligare facit oculos rationales. Supra rationem verò simplex oculus noster in apice intelligentiæ solus manet apertus, contemplanus & spectans hanc lucem irreuerberatus. Hæc autem lux nobilior est, & superior omnibus in natura creatis, quia naturæ perfectio est, & clarificatum medium inter nos & Deum, libertatem nobis ad Deum tribuens, & audaciam. Nostra verò simplex nuda cogitatio viuendum speculum est, in quo lux ista reuertet, à nobis conformitatem, & unionem cum Deo requirens. In hoc enim viuido speculo viuunt Deus in nobis cum donis suis & gratia. Nos autem in eo viuimus per virtutes, & opera bona.

De consurrexione nobilissima, quæ dicitur mystica, & ignota. Cap. XXII.

O Si iam occultissimam, & diuinissimam hanc sapientiam prosequentes, eius modum, & seriem ordinemque diligentius indagare possemus, quam diuinus Dionys. ad Tim. scribens, lucidè satis explicat, dicens: Tu autè Timothee amice circa mysticas visiones forti contritione sensus derelinque, & intellectuales operationes, & omnia sensibilia, & intelligibilia, & etiam existentia, & non existentia: & sicut est possibile ignote consurge ad eius vnitionem, qui est super omnem substantiam, & cognitionem. Etenim excessu tui ipsius ab omni irretensibili, & absoluto mundè ad supersubstantialè diuinam

rum tenebrarum radium sursum ageris. Vide autem ut nullus indoctorum ista audiat. In quibus verbis suprema sapientia includitur, & culmen totius perfectionis, ut est in via possibile, totaque profunditas librorum beati Dionysij: quibus perfecte cognitis, quicquid est super intellectum in libris eius, ad intelligendum leuius efficitur. In his igitur verbis primò ponitur, quid amouendum sit: secundò, quomodo confurgendum, cum dicit: Tu autem Timothee amice, circa Mysticas visiones. Mysticas autem visiones in omni Philosophia sua Dionysius appellat eas, quae transcendunt omnis entis considerationes, quando scilicet vis intellectiva cognoscit ex affectu precedente, & non è conuerso. Et illa est verissima cognitio ab omni errore & deceptione penitus aliena. Vnde meritò mystica cognitio vocatur, id est, occulta & secreta, tum quia pauci ad ipsam recipiendam se disponunt, tum quia occultè consistit in corde, ut nec stylo, nec verbo plenè valeat enodari: in qua cognitione affectus dominatur. Et ideo profectur quae debeant derelinqui, dicens: Forti contritione sensus derelinque, & intellectuales operationes, &c. Cum enim hæc apprehensio desuper est, & non de subter, sensus extirpari iubetur. Nec solum sensus exterior, sed etiam interior, quia nec sub ratione dulcis, odorabilis, pulchri, melodiosi, vel suavis Deus apprehenditur (cum hæc omnia præuia apprehensione rationis* dirigantur:) sed hæc vnitiua apprehensio sit supra intellectum, & rationem. Porro sensus omnes habent inclinationem quandam naturalem ad suas operationes, quam difficillimum est refranare. Cumque sensus & intellectus exeunt circa obiecta exteriora ad suas operationes, tunc anima exit cum illis, & diffunditur circa eadem obiecta: & sic incuruatur sub semetipsa, nec valet ascendere supra seipsam. Et ideo forti contritione, & exercitio comprimendæ, & claudendæ sunt fenestra omnium sensuum, ut anima in se recollecta, valeat ad Deum in se supra semetipsam confurgere. Ad quem anima mouebitur ardentissime, quoties voluerit, postquam ab omnibus peccatis, desiderijs, curis, creaturis, & imaginibus, quæ ipsam ligatam tenebant, liberata fuerit, & depurata. Oportet ergo speculatum discipulum alibi haurire sapientiam istam, quam in his, quæ respiciunt apprehensiones speculatiuæ cognitionis. Et in hoc apparet huius sapientie mira nobilitas, & dignitas amplectenda. Ideo namque Dionysius eam diuinissimam vocat, quia felicem animam à semetipsa exire, & seipsam expoliare quodammodo necesse est, & affectu sequi

Cognitio
mystica
quæ.

L
Quænam
debeant re-
linqui.

* Aliàs di-
ligantur.

sequi velut pedissequam ipsum amorem collatum diuinitus, per diuinam quoque sursum actione cognitione dignissima informari. Vnde in tantum apprehensiones sensuum exteriorum, & interiorum elongari debent, eorumque delectationes, prout causam motiuam respiciunt, quod nec ab ipso vero diligendi Dei amatore debent diligi, vel concupisci: (ipse enim solus Deus appetendus est:) nisi dumtaxat ad hoc, vt per illam dulcedinem ad intimiorem affectus vnionem efficacius, & importunius inardescat, quia tota hęc sapientia in ardenti desiderio collocatur, vbi omnis operatio, & officium intellectualis virtutis extirpari precipitur. Licet enim vis intellectualis quandoque multa de diuinis percipiat, maxime quando theorijs diuinioribus illustratur, illa tamen vis in mente consistit. Ideo hęc est multum eminentior, cuius motibus ignita mens erigitur ad profundiorē sapientiam, tum ratione superioris efficientiæ, tum ratione ardoris ipsam superius erigentis, qui super omnes habitus gratuitos, & infusos in spiritu rationali principatum obtinet, ratione suæ importunæ extensionis, & dignitatis. Hęc enim affectio principatum tenens, est ipsa scintilla synteresis, quæ sola vnibilis est diuino spiritui. Cum igitur incomparabiliter intellectui supereminet, ideo eius suspendit officium, & ideo ab illa secludi precipitur. Nectantem operationes, prout exeunt à vi sensitua, vel electiua, eliminari iubentur, sed etiam omnia earum obiecta sensibilia, & intelligibilia. Cæterum, intelligentia generaliter euelli precipitur, quia cum omnes homines naturaliter scire desiderent, in nulla tamen scientia, vel notitia tendentia spiritus conquiescit, quam in pura, & iucunda cognitione primæ charitatis, quam solam inuenit nobilitati humanæ intelligentiæ correspondentem, quæ tantæ nobilitatis est, quod species etiam Angelicas fastidiat, querula penitus, & errabunda, donec ad agnitionem illius, à quo originaliter exijt, triumphali virtute reuertatur. Sequitur: Et etiam existentia, & non existentia,

Per quæ duo, omnis modus speculatiuus apprehendendi diuinam naturam excluditur. Nam existentia dicitur hic illæ rationes æternæ in mente diuina, quibus aliquid extractum, vel exemplatum in creaturis inferius correspondet. Nam cum mens æternas considerando rationes in quantum ab ipsis egredientem creaturam considerat, in tantum infra seipsam ex altera parte finitur, & sumitur, vt nõ totaliter supra semecipiam erigatur; hinc vnitiua sapientia, quæ creaturatum con-

H h h h   templa

plationem, vel considerationem vniuersam in suis motibus derelinquit, si ad suum vnicum intelligibile, vel diligibile supra seipsam aspirans intra semetipsam contemplationem sumit, sic nō est supra mentem, sed infra. Et ideo licet respectu existentium sit nobilis contemplatio, dimitti tamen praecipitur, cum sit ibidem incuruatio quaedam, vel perceptio naturalis. Et sic per hanc relativam contemplationē omnimodam humanam apprehensionem non relinquit, nec omnino velut

Modus procedendi in humanis ad diuina quis.

Non existētia quae sent.

Lucæ 10.
Genes. 29.

Esther 2.

II.
Modus in Deum con-
surgendi.

per alium mens supra limites naturales collocatur. Quamobrem, ordinatissimus procedendi modus in humanis ad diuina reperitur, cum mens supra se prouecta mouetur in Deum immediatē, velut in centrū suum, sine omni commixtione, vel intermissione alicuius creaturę superioris, vel inferioris. Deniq; non existētia hęc appellantur ea, de quibus nihil exemplatum in creaturis reperitur, sicut omnis consideratio de summa Trinitate, & ordine personarum, quoniam illud exemplatiuē in creaturis nunquam apparet, quōd aliquis aliquem generet, qui sit idem quod ipse qui genuit, quorum quilibet sit verē existēs substantia: aut quōd amor, id est Spiritus sanctus connectens sit æqualis, & existens substantia cum ipsis amātibus. Talis igitur contemplatio, quamuis inter speculatiuas excellentissima iudicetur, tamen derelinqui iubetur, non quia bona non sit, & nobilis, sed quia superior apprehensio quaedam est in mente humana, quę praesertim hęc intenditur, per quā solam excellentissimē supremus spirituum attingitur, & optima Marię portio nuncupatur. Alia verō portio per Rachelem significatur, sed contemplatio in creaturis per Liam, quę lippis erat oculis. Et hęc est ratio, quia quantō mens Deo magis appropinquat, & in eum transformatur intimius, tantō diuinius, & eminentius attingit super-
caelestia. Nulla verō cōtemplatio speculatiua virtutem habet transformandi, sed solus amor extēsiuus deificans nos in Deum transformat, qui solus diuina apprehendit, ad cuius pedes nulla contemplatio cognitiua proficit, sed potius velut pedissequa gradum sistens, à longē prospicit reginam Esther ad amplexum regis Assueri consurgentem.

Dicto igitur vtcunque de his, quę necessariō relinquere oportet, deinde secundum proficitur, quomodo scilicet consurgendum sit, dicēs: Et sicut possibile est ignotē consurge ad vnitionem. Hęc autem confurrectio, quę per ignorantiam fieri dicitur, nihil aliud est, quam affectum immediatē moueri motu intelligentiæ nō concomitante, vē
solus.

solus affectus tangat, & in ipso actuali exercitio, cognitio speculatiua nihil agnoscat. Et hic est vnicus oculus sponsæ, quo sponsus in Canticis vulneratum se meminit, dicens: *Vulnerasti cor meum soror mea sponsa: vulnerasti cor meum in vno oculorum tuorum.* Et hæc est cognitio cæteris excellentior, quæ per ardentissimum amorem vnitiuum actualiter sine medio dispositum animum, ardentissimè facit in dilectum sursum actiuus extensionibus assurgere: quæ consurrectio ignota dicitur, quia remoto omnis imaginationis, rationis, intellectus, vel intelligentiæ exercitio, per vnitionem ardentissimi amoris, id sentit in presenti, quod intelligentia capere non sufficit: quinimò oculum intellectus oportet funditus reprimere, quia semper apprehendere vult, ad quod tendit affectio, ita quod maxima aduersatio in hac consurrectione est vehemens inhzrentia intellectus cum affectu. Sed eam argumetosis exercitijs rescindere necesse est: quia pura affectiua consurrectio nunquam fit, nisi totaliter oculus intelligentiæ rescindatur, cum melius vnitur ex eo, quod nihil recognoscit supra mentem eleuata cognitio. Nam quantum intellectus se commiscet affectui, tantum habet de impuritate, & quantum oculus intellectus excæcatur, tantum oculus affectus in suis extensionibus liberius & incomprehensibiliter eminentius eleuatur. Deinde subdit respectu cuius fit ista consurrectio, dicens: *Consurge ignote ad eius vnitionem, qui scilicet est supra mentem & cognitionem.* Cuius causa partim supra dicta est, quia nec gratia, nec gloria, nec dimissio pœnæ, vel aliquid huiusmodi in desiderijs sursum actiuæ consurrectionis ibidem requiritur, sed ille solus, cui soli propter se mens in multiplicatione vehementium desideriorum vniri desiderat, qui sub apprehensione obtentus, prout ab affectu tendente percipitur: supra omnem mentem humanam & cognitionem attingitur. Sed & modus ipsum apprehendendi, quo cum affectu tangitur, supra mentem & rationem esse dicitur: ita quod effectiua in apice supremo constituta, nihil aliud quam soli Deo vniri desiderat: sed quoniam hoc difficile est, adiungitur, sicut est possibile. Cum enim affectiua à prædictis libera fuerit, tunc velut auicula pennis ardentium affectionum euecta, tanta libertate perfuitur, vt quoties voluerit, ardentissimè moueatur in Deum, ac supra semetipsam mens erecta, quandoque motu & consurrectione, quasi totaliter extra corpus videatur. Sequitur: *(Etenim excessus tu ipsius.)* Per hunc autem excessum amoris igne continuatum, anima efficaciorem separationem & purgationem per flam-

H h h h 2 meas

Cant. 4.
Cognitio
quæ nã me-
lior & ex-
cellentior.vultu
sunt in
subvultu
sunt in
sub

meas suas extensiones, omnem rubiginem consumentes promeretur, quam prius in dolore & lacrymis. Licet enim via purgatiua per lacrymas & dolores efficacax est ad abluendum & consumendum delicta, haec tamen multo efficacior est, quæ per consurrectionem ardoris perficitur. Vnde per istum excessum ardoris huius, leuius ab omni irretentibili & absoluto, iam liber ad diuinam incomprehensibilitatis claritatem, ablatis penitus obstaculis, agilimè sursum agitur: quia per continuam consurrectionem motuum anagogicorum magis ac magis affectus extenditur, & quasi quibusdam flammis scintillis mens efficacius purgatur, ac alibi requiem inueniens, ab amore carnali sine murmuratione carnis sequestratur multo plus, quàm prius. Exinde præterea puris moribus affectus fit agilior, ut quoties voluerit, sine præmeditatione præuij intellectus ardētissimè moueatur. Licet enim in principio exercitij consurrectionum anagogicarum, apex ipsius affectus cum difficultate confurgit, per amorem tamen ipsius excessiuum, & per efficaciorum purgationem ad libitum quasi sine difficultate supra se confurgit, & agilitate motuum mirabiliter alleuiatur. Quamuis etiam in ipso motu anagogico, natura & amor pariter concurrant, efficacius tamen remotis impedimentis: ac maiori de super adueniente immisione, multo plus ardor amoris, quàm vigor affectus naturalis facilitatè & agilitatem motuum incomparabiliter operatur.

Deniq; tangit adhuc duo, quæ maximè derelinquere nos oportet. Primum, scilicet omne irretentibile, quod respicit affectum: quoniam cuiuscunque creato afficitur, illi necessario coniungitur, & per consequens irretitur: & sic minus agilis ad consurrectionem diuinorum efficitur. Nec mirum, quoniam affectus immundus redditur, dum in creatura se viliore delectatur. Secundò omne absolutum derelinqui debet. Absolutum autem dicitur omne, quod sua propria forma cognoscitur, esse distinctum habens: cuius omnem speculationem amoveri necesse est, alioqui intellectus immundus, & tenebrosus efficitur, quia dum tantum humana mens scientia speculatiua repletur, in comparatione illius sapientia, quæ est per supersplendentes diuinos radios, quasi quadam obtenebrante caligine obfuscatur. Hoc autem quod sequitur: Sursum ageris, non est tantum intelligendum de agiliiori consurrectione, sed etiam de suprema cognitione ipsius intelligentia. Nam illa sola de diuinis est vera cognitio, quæ scilicet de experimentalibus notitia sursum actiua consurrectionis relinquitur. Diuina profectò
misera-

Affectus ut
fit immū-
dos.

Cognitio
de diuinis
verissima
quæ.

miseratione, secundum quod competit consurgenti, hoc accidit, quod cum mens per curricula multorum temporum aspirauit, ut intimius coniuncta dilectum suum amoris ardentiori vinculo constringat, ut illi aliquando tandem ad tempus modicum, iuxta propriam capacitatem, sicut in raptu quodam, visio beata concedatur: praesertim cum ab irremediabili & absoluto munda dirigitur & erigitur ad diuinarum tenebrarum radium, lumen scilicet incomprehensibilitatis diuinae, quae tenebra seu caligo nominatur, propter excedentem claritatem. Dicit enim Dionysius ad Timotheum, quod diuina caligo lumen est inaccessible, in qua Deus inhabitare dicitur, & inuisibilis quidem existens propter excedentem claritatem. Haec enim sapientia immediate est ante cognitionem raptus. Unde sic diuinus aspiranti, quandoque dicitur: *Amice ascende superius*. Et ideo licet prius dicebatur: *Lucæ 14.* Consurge, hic tamen dicitur: *Sursum ageris*, quia in consurrectione uirtutis sapientiae natura operatur, & gratia, in hac autem eleuatione suprema intelligentiae, sola gratia eleuans, immediatissime operatur, & tam intellectiua, quam affectiua potentissime consummatum officium obtinent actuum suorum, non per modum agendi, sed patiendi.

Tandem vero concludit, dicens: Vide ne quis indoctorum ista audiat. Hic beatus Dionysius Doctores speculatiuos confutat, qui cuncta scire se existimant, cum tamen de vera sapientia, qua mens ad Deum trahitur, parum, nisi coniecturando cognoscunt, qui aestimatione sua diuina percipere credunt ingenio, vel scientiae plenitudine: cum contra mystica Theologia per apicem affectionis consurgere docet per amorem discipulum veritatis. Unde doctrinam huius praeclearae sapientiae sibi soli reseruare, voluit increata sapientia, ut sciat omnis mortalis, quia Doctor est in caelo, qui solam sapientiam veram suis scholaribus per caelestes immisiones, id est, radios charitatis suae manifestat, ut ex hoc omnes mundi sapientes confundantur, quod simplex vetula, vel rusticus pascualis ad istius sapientiae consurrectionem pertingere potest, quam nulla philosophica scientia, vel inortalis industria comprehendere valet. *Psalm. 17.* *Posuit enim tenebras latibulum suum*, nec Deum apprehendere possunt, nisi sub ratione boni, dulcis, & sic de alijs: sed ista sapientia anagogica est quaedam theoria per se distincta, & ab omni sapientia speculatiua diuisa, quae transcendit omnem rationis apprehensionem. Multi ergo sa-

Hhhhh 3. pica.

Math. 11.
Lucæ 10.

piantum huius mundi, quoniam summam hanc sapientiam attingere non valent, insipienter irident, & per consequens Deum altissimum collatorem eius: & ideo merito iubet eam indoctis huiusmodi minimè manifestari. *Iesus autem exultans in spiritu dixit: Confiteor tibi Pater Domine cali, & terra, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & revelasti ea paruulis. Ita Pater, quoniam sic placitum est ante te.*

De in habitatione caliginosa sub umbra dilecti. Cap. XXIII.

Joan. 14.
Psalm. 79.

Viso in superioribus de agnitione Dei, quam anima suscipit in imaginibus, & similitudinibus secundum modum, quo in statu viæ attingere licet ad agnoscendum quid sit Deus: iam altiori consilio, graduque sublimiori inquirendum esse recit, de perfecta Dei agnitione per negationem, qua scilicet intelligitur quid Deus non est. Nam anima cum in duobus agnitionis modis iam præmissis contentari nequaquam potest, cum minimè sufficiant, nec plenam agnitionem Dei conferant, ideo relictis illis, anima dilecta totis se præcordijs subleuat ad videndum dilectum in sua nuda gloriosa essentia, deuotis suspirijs clamitans, & dicens: *Domine, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis.* Et iterum: *Domine ostende nobis faciem tuam, & salui erimus.* Cuius rursus obijcitur simplex illud obiectum paternalis essentia, vbi per simplicem intuitum nudæ cogitationis, quietam in habitationem possidendõ iam adinuenit, quia tamen experiri iam incipit, quod omnis illa intuitiua cognitio dumtaxat in imaginibus similitudinibus versatur, veluti Deum per indumenta quædam, & non ex facie recognoscens, cum liquidò sentit, quod omnia, quæ per intellectum humanum, & cogitationem nudam imaginari valeat, ab ipsa veritate diuinæ essentia, in infinitum sua dissimilitudine distant: hinc protinus oculum suum intellectualem ab infimis imaginibus corporalibus, vsque ad supremas imagines diuinales denudare festinat. Nec retinere vult imagines diuinitatis, vnitatis, trinitatis, bonitatis, nec sapientia, nec quidem ipsius diuinæ essentia probans luce clarius, quod hæc omnia, quantumcunque præcelsa videbantur, Deum tamen in sua proprietate non representant, sed secundum modum, & mensuram humanæ comprehensibilitatis, & intelligentia. Quapropter per nudam cogitationem suam superascendere non cessat in illam caliginosam, & informem nihilitatem. Vbi nimirum in quandam Dei perfectam ignorantiam constitui-